

jušp
ЛЕКОВИТО
И ЗАЧИНСКО
БИЉЕ

Упознајте божур

ЛЕК ИЗ ДАВНИНА

Осим по лепоти, познат је и као лековита биљка, која се у прошлости користила за лечење разних обољења, укључујући и епилепсију

Род божура (*Paeonia*) обухвата више од тридесет врста, чије је распрострањење првенствено везано за Европу и Азију. У нашој земљи најпознатији је косовски божур (*P. peregrina*), а поред најређега банатског (*P. officinalis* subsp. *banatica*), степског (*P. tenuifolia*) и мушког (*P. mascula*), среће се и обични (*P. officinalis*). Непосредни сродници ових врста су многе украсне форме из башта и вртова.

Многима омиљено цвеће

– У народу божур је омиљено цвеће, о чему сведоче и многи називи – божурак, деветак, арапче, божурић, духовска ружа, краљев цвијет, прстеник, тројашка рожица... На Далеком истоку поједине врсте се негују као солитарни, изузетно вредни примерци. Традиционално се гаји у Азији дуж од два миленијума. У древној Кини био је омиљени цвет владара, његов мотив коришћен је за осликавање свиле, порцелана и у изради дубореза. Због своје лепоте и лековитости, изабран је за национални симбол Кине – објашњава др **Марко Ј. Несторовић**, виши кустос Природњачког музеја у Београду.

Обични божур је вишегодишња зела-ста биљка. Има кртоласти задебљали корен и стабло високо око 60 центиметара. Листови су наизменично распоређени, незнатно маљави, са наличја светлозелени. Крупни, црвени цветови појављују се од

маја до јула. Плод се састоји од два до три свиластобела, маљава, косо постављена мешка.

– Осим по лепоти, ова биљка је позната и по лековитости – додаје наш саговорник. – У лечењу се примењивала још у давна времена. Пре наше ере, божур је био веома цењен лек. Хипократ је ра-

зним врстама рода *Paeonia* приписивао лековита својства. Антички народи су га користили за лечење падавице, односно епилепсије. Ово је још једна биљка којој је име позајмио лик из грчке митологије. Према легенди, бог лекаства Паеон божуром је излечио Плутона. У народној медицини некада се користило и против прехладе и обољења зглобова.

Може да буде отрован

Др Несторовић упозорава да лепота и лековитост божура не смеју да заварају, јер у исто време је и отровна биљка.

– Цвет, корен и семе божура примењени у прекомерној дози могу да изазову симптоме тровања – повраћање, мучнину, грчеве и дијареју. У литератури су забележени и фатални исходи лечења због предозирања. Хомеопатска медицина употребљава свеж корен – указује др Несторовић.

Иначе, дивљи божури у нашој земљи имају статус строго заштићених врста (Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака). Не смеју се брати у комерцијалне сврхе, већ само за научне потребе.

С. Ж.

